

И креће се страшна и величанствена војска која је све рушила пред собом.

Чини ти се као да се отиснула планина па иде, или као да се пенушају вали узбурканог мора. Од прашине што ју је војска дизала изнад седмог неба правило се осмо. Коњи су земљу трошили и ситнили.

Од копаља и барјака небо се претворило у ђулистан.

Од чадора се нигде земља не види.

И тако конак по конак, каткад преко планине, некад опет пољем и долином пређоше пут, по прилици за два месеца. Царски је чадор био разапет на граници те земље. Претходница победоносне војске стиже под град *Бобовац*⁵⁰⁰ који је најистакнутији град земље Босне. Учешћем обеју страна разви се голема битка и необично велико крвопролиће. Али упркос свеколикој његовој јачини и неосвојивости, пре но што је и стигао султан да га види, божјом помоћи царске војсковође оружаном руком отворише му капије тако лако као што јутарњи поветарац лако отвара нежне пулолке. Глас о овом сјајном исламском успеху и њиховом поразу стиже неверницима. То је био повод те донеше и предадоше кључеве од града *Високо*⁵⁰¹ и још многих других градова. Ти градови са својим околинама се покорише и потчинише се да плаћају дизију.

Други опет неверници, житељи пакла, уздајући се у своју снагу и чврстину својих места продужише да се одупиру и буне. Повукоше се у неприступачна места, у збегове. Али зар ће тој војсци моћи одолети пећине⁵⁰² кад јој се градови нису могли одупрети.

У кратко, само су Босна и арнаутска⁵⁰³ земља, те три (!) земље тако богате и приходима обилате. Ако би се сви ратни подвизи, које је изводио победоносни султан, отац освајања, описали, ова би књига била премалена. Његова су ратовања и ратни подвизи многобројнији од ратних подвига *Тимурових*⁵⁰⁴ који је у своје време, као муслиманин, ратовао по *Хиндостану*, а о којим ратовима су написане опширне историје. У смислу онога што је код нас у предговору речено, овде је у најкраћим потезима изнето неколико епизода из овога рата.

⁵⁰⁰ Написано: *Бобофце*.

⁵⁰¹ Написано *ka'l'a-i-Vисоко*.

⁵⁰² У оригиналу стоји израз "бицина" или "бецина", вероватно неки корумпирани израз икавски постао од *бежати*, *збег* или се у тој речи крије наше *пећина*.

⁵⁰³ У рукопису из *Св. Софије* стоји после *Арнаут* и *Мора* (*Мореја*).

⁵⁰⁴ Мисли на *Тимурленка*, *Тамерлина*.

Тако, има једна врста "бецина", која се налази на падини једне високе планине, на сасвим окомитој стени, тако да се њен горњи део наднео над доњи. С обе стране начинили су узан пут у облику степенница, тако да се горе иде све са басемака на басмак. На средини те литице има једна пространа јазбина начињена у пећини.

Једна друга врста "бецина" има које су у дубокој долини између гором обраслих планина са једним јединим путем, дугим од једне до две миље. С обе стране и околу је сада сама литица, а доле је провалија, обрасла густом шумом. Тако је ту густа шума да се кроз њу ни у јутру ни у вече ни ветар не може пробити.

Има једна врста природних утврђења, све из једног краша. Врх му упире горе у небесну кулу. На врху има један велики простор као какво двориште или авлија, око које су са сваке стране провалије и стрмени. Нити има кула ни бедема. Има само један пут, ужи од срца подлог човека.

Бунтовници појединих нахија беху се искупили на по једно од овако неприступачних и тврдох места у горама. Па би као демони изабрали себи једног вођу. Одатле су се одупрели и у инату били упорни, решени да се боре са победоносном војском.

Једини је начин да се ови тврдоглави и упорни људи истребе, да се победоносна ордија утабори близу тих "бицина". Царски чадор је био ту разапет. По каткад би ради

Господа султан-сенка божја-лично појаха победоносног коња са белом петом на челу, па би тада, изишавши на високе и тврде "бицине" у којима су били заблудели паклени житељи, изгледао као млад месец. Ту би народни добшару да забубњи победнички знак и онда би он комадовао: "Пљачкајте!..."

Поклич: *Аллах екбер! Аллах, аллах, ла иллахе ил аллах*, проламали су небеса и двапута одбијајући се од планина глас се удвостручавао. На онај тврдоглави народ то је деловало као некад на Семудски народ. Султан би наређивао час *Махмуд* паши час опет другом неким из *Белгера* (војековоћа) и, благодарећи божјој помоћи, на коју би год "бицину" навалила ова војска гонитеља, постижавала је успех. Неке су савлађивали димом, други опет тиме што им је пресецали вода, а неке су победом једноставно и просто на јуриш.

Божјом помоћу где год би се појавиле снажне, Победа им је предначила, и дело се свршило трипуна.